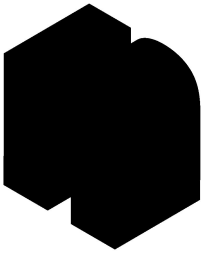

Netwerk/centrum voor hedendaagse kunst × Houtkaai z/n
B-9300 Aalst × www.netwerk-art.be × info@netwerk-art.be

CHIPKA

Stijn Ank / Justin Bennett / Lode Geens / Susanne Kriemann / Matthew Miller / noumenon en Pierre de Gelder / Rachel Reupke / Michael Van den Abeele & Arnaud Hendrickx / Yoann Van Parys / Tamara Van San / Adriaan Verwée

13.02.2010 → 03.04.2010

In *CHIPKA* spelen kunstenaars in op thema's als chaos, vernieuwing en utopie. De titel is ontleend aan de naam van het industriële eilandje naast het historische centrum van Aalst, ontstaan na het rechttrekken van de Dender, als aanzet voor een verregaande industrialisering van de regio.

In die tijd, eind negentiende eeuw, stond 'Chipka' model voor een toekomst die vooral als beangstigend en totalitair ervaren werd. De naam was een verbastering van een ongerepte Bulgaarse bergpas, waar het tsaristische Rusland in 1877-1878 een overwinning behaalde op Ottomaanse strijdkrachten. In de volksmond stond de veldslag symbool voor verzet (tegen de niet-christelijke bezetters), maar ook voor chaos en destructie.

Deze elementen vormen nu het kader voor de tentoonstelling: het openen van een stad (vroeger en nu), het insluiten van een eiland, de hoop op welvaart en het verzet tegen kapitalisme, de negentiende- eeuwse grondplannen van deze industriestad versus de geglobaliseerde werkelijkheid van de eenentwintigste eeuw ...

De tentoonstelling maakt deel uit van het Europees project Interreg IVa '2 Mers Seas Zeeën Grensoverschrijdend samenwerkingsprogramma 2007-2013'. Dit project is een samenwerking tussen Aspex (Porthsmouth), Boem vzw (Kunst & Zwalm), Fabrica (Brighton), l'H du Siège (Valenciennes), La Malterie (Lille) en Netwerk (Aalst). Onder het motto 'Investeren in je toekomst' worden duurzame strategieën voor publieksparticipatie ontwikkeld.

Het kleinstedelijke museum

Adam Leech / Claire Stragier & Annelien Vermeir / Simona Denicolai & Ivo Provoost
/ Adriaan Verwée / Louis Paul Boon

Het kleinstedelijke museum aan de ingang van de tentoonstelling speelt in op het gegeven dat een verhaal als Chipka, plaatsgebonden als het is, ook een aantal blinde vlekken bevat. Het 'museum' is eigenlijk niet meer dan een grote doos, die gevuld is met werken die van veraf of dichtbij de wereld van Boons romanpersonage Vapeur reconstrueren. Vapeur, oftewel Carolus, is de vader van Ondineke, Boons grillige hoofdpersonage uit de Kapellekensbaan. De naam van dit personage refereert aan de komst van de stoomtrein en de industriële revolutie in het provinciestadje Aalst, het grote thema van Boon, zeker van de boeken over de Kapellekensbaan.

Het zicht op Chipka dat **Louis Paul Boon** in 1937 schilderde, verkrijgbaar in de vorm van een postkaart, dient hierbij als introductie, net als de collage van de stoomtrein die hij in 1961 maakte met zijn kleinzoon, een werk dat zich vandaag in de vaste collectie van het Stedelijke Museum van Aalst bevindt. In de Kapellekensbaan slijt Vapeur zijn dagen met het zoeken naar het Perpetuum Mobile: een machine die de wereld zal verbazen omdat ze uit zichzelf energie genereert, en zo eindeloos blijft draaien. Deze droom wordt hem naar eigen zeggen ingefluisterd door de Vooruitgang, maar in feite raakt Vapeur gewoon zelf verstrikt in een soort eindeloze lus. Ergens kan hij beschouwd worden als een vergeefse avant-gardist: iemand die er niet in slaagt om zijn persoonlijke utopieën – zijn individuele mythologie – door de wereld te laten aanvaarden, zodat zijn onhaalbare dromen hem isoleren van de werkelijkheid.

Deze vruchteloze *loop* wordt weerspiegeld in het werk van de hedendaagse kunstenaars die het kleinstedelijke museum bevolken. De sculptuur *Loop* van **Adriaan Verwée** presenteert het dystopische beeld van een hoogspanningsmast die enkel dient om zichzelf te verlichten.

De lichtbak *In de Vaart der Volkeren* van **Claire Stragier & Annelien Vermeir** roept het beeld op van een fictieve, onbevolkte treinhalte uit het verleden. De oude staande uitdrukking uit de titel klinkt in de eerste plaats als een contradictio in terminis: een archaïsme dat lijkt aan te geven dat een vroegere progressie hortend tot stilstand gekomen is.

De video *The Historian of Brussels, Illinois* van **Adam Leech** voert een geschiedkundige ten tonele die verstrikt is geraakt in een onderzoek van heemkundige orde: korte flarden van helderheid kunnen niet verhinderen dat de man voortdurend de greep op de realiteit verliest.

De puzzel van **Simona Denicolai & Ivo Provoost** roept dan weer een andere kringbeweging op: een uitdeinende cirkel van concentrische rimpels op het wateroppervlak, veroorzaakt door een steen die in de rivier gesmeten wordt. De gefotografeerde actie verwijst onder meer naar de voortdurende dialoog tussen een kunstencentrum en zijn omgeving. Een project als CHIPKA is daar dan ook de logische voortzetting van, omdat de tentoonstelling opnieuw een beweging van uitdeinende kringen impliceert. Hoe resoneert een lokale geschiedenis in de geglobaliseerde werkelijkheid van vandaag? Hoe verhoudt Chipka zich tot de grootte en omvang van industriële activiteiten van de eenentwintigste eeuw?

Met dank aan het 't Gasthuys Stedelijk Museum Aalst en Drukte.

Rachel Reupke

Now Wait for Last Year, 2007, 9'19"

Tijdens een residentie in Beijing werd Rachel Reupke, een jonge Britse videokunstenares, gefascineerd door de schijnbaar achteloze vanzelsprekendheid waarmee bouwpromotoren de toekomst van hun metropool in beeld brengen. Midden in de uitgestrekte bouwwerven van een residentiële wijk in aanbouw plaatsen ze reusachtige billboards die huizen en appartementen weer geven in zachte pastelkleuren, alsof het traject tussen tekentafel en afgewerkt gebouw niet meer is dan een bijkomstigheid. In *Now Wait for Last Year* verwerkt Reupke de beelden tot een tableau vivant dat doelbewust eclectisch is. De visuele retoriek van bouwpromotoren vloeit letterlijk over in beelden uit de dagelijkse realiteit, waardoor er een soort hapering zichtbaar wordt, een gevoel van beklemming dat zich niet zo makkelijk laat *renderen*.

noumenon en Pierre de Gelder

Rigid Designator, 2010

first star from the sun, 2010

Towering Physics, 2010

Towering Physics van noumenon en Pierre de Gelder is een project dat omheen de metafysische betekenissen van sensorïele perceptie en de metafoor van de toren cirkelt. noumenon werd in 2003 opgericht door Carl De Smet als een medium om recente evoluties in kunst, wetenschap, design en architectuur samen te brengen en toe te passen op specifieke deelgebieden (zoals het designpotentieel van shape memory plastics en shape memory alloys: programmeerbare materialen die op externe stimuli reageren door vormverandering). Voor *Towering Physics* werkt noumenon samen met Pierre de Gelder, schrijver, verhalenverteller, en maker van 3D-video's. Het project bestaat uit drie afzonderlijke delen. *first star from the sun* toont het ontwerp van een toren met een oppervlak dat de omgeving weerspiegelt met vier jaar vertraging, de tijdspanne die het licht van de dichtstbijzijnde ster nodig heeft om de aarde te bereiken. *Rigid Designator* verwijst dan weer naar een architectuur die in en voor verschillende parallelle werelden is ontworpen. Al ziet de architectuur er anders uit in elke wereld, elke keer gaat het om hetzelfde object dat door de aanwezige omstandigheden op een andere manier gestalte krijgt.

Matthew Miller

That Last Landscape, 2009

Ponderosa, 2010, 10'

Ook Matthew Miller onderzoekt hoe nauw dystopie en alledaagsheid in elkaar verweven zijn. Een van de hardnekkigste mythes van het kapitalisme is het Sim City-verhaal: pioniers verkennen een onontgonnen, onvruchtbaar gebied; stichten er een nederzetting en dankzij hun moed en opoffering groeit die uit tot een bloeiende, welvarende gemeenschap. Matthew Miller gebruikt de mythe als vertrekpunt om verschillende narratieven in elkaar te laten overlopen. In *Ponderosa*, een pastiche op de openingssequentie van de Amerikaanse serie Bonanza, laat hij een uitwaaierende nederzetting symbolisch vuur vatten, waarop het verhaal verstrikt raakt in een eindeloze loop. In *The Last Landscape* toont hij een ensemble van drie verschillende maquettes: een huis, een boom en een stuk grond. Onder dit schijnbaar onopvallende uiterlijk schuilt de realiteit van naamloze graven (*Potter's Field*), een gecamoufleerde gsm-mast (*Pine Tree Mast*) en de private obsessie van een huiseigenaar die als een mol aan het graven slaat om zich te beschermen tegen de atoomdreiging – zie het zich breed vertakkende gangenstelsel onder de maquette van een doodgewone bungalow (*The Snyder House*).

Susanne Kriemann

12 650 000, 2008

Susanne Kriemann focust doorgaans op de verborgen ideologische betekenissen van historische architectuur. *12 650 000* is een fotoreeks gewijd aan een curieus bouwwerk van Albert Speer, architect van Hitlers Derde Rijk. Het Großbelastungskörper is een massieve betonnen cilinder die plompweg op de Berlijnse zandgronden werd neergepoot om uit te testen hoeveel bouwmassa de onvaste ondergrond kon torsen. De schaal van de test verzinkt in het niets naast de eigenlijke bouwplannen van de architect: bedoeling was om Berlijn een volledig nieuw uitzicht te geven en het om te dopen tot *Welthauptstadt Germania*. Kriemann vond foto's van tijdens de constructie en combineert ze met beelden die ze zelf maakte van de onthulling van het bouwwerk na zijn complete renovatie. In deze context verwijst *12 650 000* naar het dwingend karakter van de fabrieksarchitectuur op Chipka, en naar de irreële, dystopische allure van een dergelijke grootschalige implantatie.

Yoann Van Parys

Chipka, verslag van een wandeling, 2010

Het werk van Yoann Van Parys weerspiegelt de associatieve patronen waarmee ervaringen en observaties zich nestelen in het brein. Vaak zoekt de kunstenaar de alledaagsheid op van een wereld die de zijne niet is, meer als een flaneur dan als een reiziger, om op basis van spontane ingevingen beelden en informatie te verzamelen. Zijn foto's zoomen geregeld in op de kleine routines van het leven elders: dagelijkse taferelen en gebeurtenissen die in een onbekende context plots een merkwaardige monumentaliteit lijken te bevatten. Maar de beelden staan zelden of nooit alleen. Wat hem in feite interesseert is hoe de conditionering van de blik schijnbaar naadloos lijkt over te gaan in een conditionering van inzichten, opinies en interesses. De foto's en tekeningen die hij in CHIPKA toont, worden in deze catalogus vergezeld van een tekst waarin hij associatief thema's aaneenrijgt die naar aanleiding van zijn bezoek aan Aalst aan de oppervlakte kwamen: het verval van de traditionele industrie, de eigen codes van een subcultuur en de politieke implicaties van een eigentijds gevecht tussen carnaval en vasten.

Michael van den Abeele en Arnaud Hendrickx

De Kring, 2010

De installatie van Michael van den Abeele en Arnaud Hendrickx laat zich lezen als een wat duister, eigentijds coming of age-verhaal dat zich afspeelt in de schaduw van het eiland – of moeten we zeggen in de schaduw van 'de burcht van Amylumville'? Hun ruim bemeten installatie bestaat uit bakstenen muren die de galerie blindelings doorkruisen.¹ Binnenin staan geschaalde afgietsels van de fundamenteën van donjons opgesteld, witte cilinders die even goed voor constructivistische sculpturen zouden kunnen worden aangezien. Die dubbelzinnigheid versterken ze door referenties naar middeleeuwse militaire architectuur te combineren met de wereld van computergames, softporno en oude Russische elektronica. Hiermee creëren ze een onvast chronologisch kader, alsof de installatie eerder de fysieke weergave vormt van een droom: een hyperpersoonlijke, hermetische, om niet te zeggen beklemmende microkosmos, die tegelijk ook de ongrijpbare sfeer van Tarkovsky's toekomstvisioenen in *Solaris* evoceert.

¹ De bakstenen structuur werd oorspronkelijk ontworpen en gebouwd voor *Bonus Malus*, de duotentoonstelling van Michael Van den Abeele en Arnaud Hendrickx in *Netwerk* (28/11/09-23/01/10). Naar aanleiding van CHIPKA stelden ze een tweede lezing van de constructie voor.

Justin Bennett

Undercurrent, 2010

Overlay, 2010

Als geluidskunstenaar heeft Justin Bennett een opmerkelijke gevoeligheid ontwikkeld voor de trillingen en de ruis die eigen zijn aan steden. *The City Amplified* is de titel van een publicatie die hij maakte naar aanleiding van een expositie in Stroom Den Haag. Geluiden die normaal gezien aan de aandacht ontsnappen, registreert en verwerkt hij tot field recordings die fungeren als een auditieve landkaart. Ruis is de vibratie van het leven zelf, vertelt hij; niet toevallig een uitspraak waarin ook de echo van Louis Paul Boon doorklinkt – Boon vergeleek zichzelf bijvoorbeeld met een seismograaf, en zijn pen met de naald die heen en weer schommelt onder impuls van soms nauwelijks voelbare ondergrondse trillingen. In *Undercurrent* introduceert Bennett ons in een verborgen wereld van druppels, geschuif, machines en af en toe een bijzonder turbulente waterstroming. Het is een sonoor portret van Chipka, gebaseerd op de registratie van trillingen in het water van de Dender. In *Overlay* raakt een kaart van een fabriek verstrengeld in de kaart van een stad. Ondanks het verschil in schaal lijkt het stadsplan niet echt opgewassen tegen de blinde, autistische kracht van de fabriek: beide groeien uit tot één grote machine.

Adriaan Verwée

Lessons of Don Juan, 2010

In zijn werk focust Adriaan Verwée graag op het rituele karakter van nieuwsberichten en verslaggeving. Ergens, zo lijken veel van zijn installaties te bevestigen, bestaat er een decisief moment waarop naakte feiten van de werkelijkheid losgekoppeld worden, om in een verbasterde vorm te worden opgenomen in een tautologische cirkel van geconditioneerde inzichten en opinies. De naam Chipka is bijvoorbeeld niet alleen een dialectische verbastering van een Bulgaarse plaatsnaam, maar ook een afgeleid product van de vage onrust die door de toenmalige verslaggeving over de veldslag in Shipka in stand gehouden werd. Adriaan Verwée speelt graag in op de ongewone vormen die deze afgeleide producten kunnen aannemen, hetzij op televisie of op het internet. Zijn installatie in CHIPKA borduurt verder op de twijfels die blijven voortleven omtrent de maanlanding, zeker nu het gerucht is opgedoken dat het originele filmmateriaal verdwenen zou zijn uit de archieven van de NASA.² In plaats van de complottheorieën over de maanlanding te weerleggen of te bevestigen, geeft Verwée een plastische dimensie aan het verhaal, gebaseerd op een scan van een verbleekte NASA-foto die hij op het internet vond. Verwée vervormt en verbastert de oorspronkelijke pixels van de scan, niet zozeer om zijn eigen versie van de feiten weer te geven, maar om het intrigerende, vaak esthetische karakter van een dergelijke transformatie zichtbaar te maken.

Lode Geens

Jap cars, 18th Nov '09, 2009

In *Een koers bepalen* beschrijft Christophe Van Gerrewey hoe de ruimtelijke ordening in Vlaanderen – of de afwezigheid van 'ordering' – in fictie een eigen leven gaan leiden is.³ Aan de hand van voorbeelden uit de literatuur legt hij uit hoe de traditionele ruimte geëvolueerd is naar een losse opeenvolging van afzonderlijke ruimtes, die vaak niet meer dan capsules zijn, 'mobiele maatpakken' waarin de mens zich isoleert en voortbeweegt. Een van de meest opvallende capsules is de auto. Lode Geens, een jonge kunstenaar die eerder werk tentoonstelde in het Antwerpse Hessenhuis, zocht wereldwijd naar voorbeelden van deze capsule. Hij fotografeerde Amerikaanse trucks op de legendarische Route 66, aftandse Lada's in de achterbuurten van Moskou, of geel-zwart geschilderde taxi's in Senegal, die er als afgedankte auto's uit het Westen van een tweede jeugd genieten. Een laatste reis bracht hem in Japan, waar hij verder uitzocht hoe wagens een weerspiegeling vormen van de ruimtelijke ontwikkeling. Eén dag lang wandelde hij rond in Tokyo om

² Zie <http://www.smh.com.au/news/national/one-small-step/2006/08/19/1155408073519.html>.

³ De tekst verschijnt in de catalogus van de tentoonstelling, die gepresenteerd wordt op zaterdag 13 maart.

auto's te fotograferen. Het is geen verrassing dat de wagens er kleiner zijn – de lengte bepaalt hoeveel belasting de chauffeur moet betalen –, maar ze zijn ook opvallend minder extravert: stickers, deuken of andere gepersonaliseerde merktekens zijn er zogoed als onbestaande. De magie speelt zich af aan de binnenkant: deuren gaan automatisch open en dicht en tonen vaak een interieur met spelcomputers, televisies en kitscherige lichtjes.

Tamara Van San

Revisited Wandering Tuba Method, 2010

Centraal in het oeuvre van Tamara Van San staat de vorm, of liever een eruptie van vormen, want van een logische aaneenschakeling van afzonderlijke entiteiten is weinig sprake. Tamara Van San staat voor kunst zonder mal: haar werken zijn buitelandse en tuimelende onderdelen van een organisme dat zich in de breedte aan het vertakken is, met talrijke species en subspecies; hangende en liggende trossen, kronkelende wortels, kleverige siliconen en fragiele weefsels die het licht proberen te vangen. De kunstenaar laat de vormen vrijuit onder haar handen woekeren, niet zozeer om haar virtuositeit in de verf te zetten, maar omdat ze zich lijkt af te vragen of ze ooit zal kunnen concurreren met de vrijheid van een improviserende jazzmuzikant, die sferen kan oproepen zonder stil te staan bij wat die ene noot nu weer precies betekende. De werken die ze in CHIPKA toont, spelen zijdelings op dit dilemma in. Een van de vragen die telkens weer opduiken, is hoe je de toeschouwer op een geconcentreerde manier naar die schijnbaar organische veelheid doet kijken ...

Stijn Ank

Prototypes, 2009

Stijn Ank is een kunstenaar die zijn beeldtaal ontwikkelde vanuit een praktijk als architect. Zoals een architect ruimtes in elkaar doet schuiven tijdens het maken van een ontwerp, zo bouwt hij mallen waarin zijn vormen afgegoten en gekleurd worden. Het is een traag en laborieus proces, omdat ieder werk opgebouwd is uit lagen die langzaam stollen om de kleur vast te houden. Op die manier ontstaat er een levendig contrast met de manier waarop de volumes in de ruimte verschijnen: het zijn speelse en ongedwongen structuren, die ondanks hun gewicht fragiel en lichtvoetig lijken. Zuiver schilderen of beeldhouwen is het niet; het is eerder alsof Ank de restructuur tussen verschillende disciplines laat vollopen, tot er werken ontstaan die tegelijk als schilderij, sculptuur of maquette bekeken kunnen worden.

Met steun van:

SCHELFHOUT

